

We zijn allemaal kinderen van migranten

Voor het derde jaar op rij viert het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding de internationale Dag van de Migrant. De VN nodigen de lidstaten op 18 december uit om 'informatie over mensenrechten en fundamentele vrijheden van migranten te verspreiden, ervaringen te delen en passende maatregelen te nemen die de bescherming van migranten beogen'. Het Centrum richt zijn campagne van dit jaar op jongeren om hen bewust te maken van de uitdagingen waarvoor migratie ons stelt.

We zijn allemaal kinderen van migranten. Het tijdperk en de context waarin dit bekende citaat uit de Verenigde Staten uitgesproken werd, was er één waarin iedereen kon vaststellen dat de nieuwe natie bevolkt was door nakomelingen van recente migranten. Het Centrum, dat onder meer als taak heeft te waken over de grondrechten van vreemdelingen en informatie over de migratiestromen te verschaffen, heeft dit idee gekozen als uitgangspunt voor zijn campagne van de internationale Dag van de Migrant in 2008. Daarom prijkt deze slagzin sinds 1 december op affiches en postkaarten waarop twee bekende 'autochtone' Belgen staan afgebeeld. Ze zijn zich ervan bewust dat ze één of meerdere generaties geleden een 'vreemde' voorouder hadden en willen iedereen duidelijk maken dat we deze eigenschap allemaal gemeenschappelijk hebben.

Migratie komt vaak op een negatieve manier in het nieuws: hongerstakingen, uitwijzingen, racisme, mensenhandel enz. Los van het belang van deze thema's en zonder in te gaan op de rol die de overheid hierin speelt, leidt dit tot meer wantrouwen en angst voor het migratiefenomeen, ten koste van een grondige bezinning. De gevolgen van migratie worden in de media breed uitgesmeerd. Maar naar de oorzaken en redenen wordt niet of nauwelijks gepeild, op de obligate succesverhalen van enkele migranten na. Maar op de keper beschouwd, hoeft men niet te koop te lopen met een olijfbuine huidskleur of een exotische naam om een migrantenachtergrond te claimen. Migratie is onlosmakelijk verbonden met de geschiedenis van de mensheid.

Voor een sedentair volk is een migrant een paradoxaal gegeven dat hem terugstuurt in de tijd en hem met zichzelf confronteert. Het brengt de dubbelzinnige verhouding aan het licht die onze maatschappij met het fenomeen migratie heeft. Het is menselijk dat diegenen die zich ergens eerst hebben gevestigd eerder met minachting en angst reageren op nieuwkomers, hoewel iedereen ooit in diezelfde situatie heeft verkeerd. Daarom moeten we onze visie op migranten nuanceren, want we hebben allemaal voorouders die ooit hun geboortegrond verlaten hebben op zoek naar een beter leven. Ook België is dit het geval: in 2005 verlieten 20.980 Belgen hun land en keerden er 12.950 Belgen terug. Zoals de meeste landen zijn we dus niet alleen een bestemmingsland, maar ook een vertrek- en transitland.

Deze realistische kijk op migratie moet in de eerste plaats ingang krijgen bij jongeren op school. Naar aanleiding van deze Dag van de Migrant pleit het Centrum ervoor om de migratiegeschiedenis beter in de leerplannen te integreren. Men moet niet alleen blijven stilstaan bij recente migratiefenomenen en bij de immigratie na de Tweede Wereldoorlog (weinig jongeren weten bijvoorbeeld dat België zélf de migratie organiseerde, van na de Tweede Wereldoorlog tot pakweg 1974, om uit de landen van herkomst arbeidskrachten aan te trekken); er moet ook aandacht worden besteed aan migratiestromen doorheen de hele geschiedenis van de mensheid.

We willen iedereen bewust maken van de noodzaak van een echte '*migration mainstreaming*'. Inzicht krijgen in de migratiebewegingen die vroeger plaatsvonden en vooral in de redenen die onze voorouders voor hun migratie hadden, is belangrijk voor hoe we kijken naar de uitdagingen waarvoor migratie ons vandaag stelt. Mensen trekken altijd al van de ene naar de andere plaats om te overleven of simpelweg om een beter leven te kunnen leiden. De lessen die we uit vroegere migratiefenomenen trekken, kunnen ons alleen maar helpen om huidige migratiestromen beter te begrijpen en te

doorgronden. Op die manier kunnen we het vastgeroeste beeld van migratie als synoniem van problemen relativeren en het historisch correct kaderen.

Een correct beeld krijgen van het migratiefenomeen kan alleen als we de achterliggende motieven begrijpen. De migratiegeschiedenis helpt ons migratie niet te zien als een homogeen, autonoom fenomeen dat losstaat van zijn context, maar als een element in de geschiedenis van de mensheid dat een rechtstreeks gevolg is van de menselijke behoefte om te overleven of om een beter leven te leiden. Zolang mensen redenen hebben om zich te verplaatsen, zal migratie als levenswijze blijven bestaan. Een betere kennis van migratie en de geschiedenis ervan zal leiden tot een andere kijk op migranten en zal de angst voor en de vooroordelen tegenover migranten milderden. Naast deze campagne blijft het Centrum hier ook in 2009 aan werken met een lespakket over de migratiegeschiedenis voor het secundair onderwijs.

Er zijn overigens nog andere structurele manieren om de perceptie van migratie te verbeteren. Eén ervan is het bijhouden van betere migratiestatistieken. Een ander instrument is het Verdrag van de Verenigde Naties uit 1990 over de bescherming van gastarbeiders en hun gezinnen, dat nog door geen land uit het Noorden is geratificeerd. We zijn dan ook verheugd dat de minister voor Migratie- en Asielbeleid deze problematiek recent heeft aangekaart. Het is duidelijk dat een coherent migratiebeleid vandaag onmisbaar is, maar dit beleid moet wel volop rekening houden met de grondrechten van migranten.

Naast deze middelen draagt het verspreiden van correcte informatie over de bestaande situatie zonder moraliserende ondertoon in ruime mate bij tot een betere kijk op migratie. In plaats van niets te doen aan het angstgevoel bij burgers kunnen we maar beter een beroep doen op hun gezond verstand.

Jozef De Witte en Edouard Delruelle

Directeur en adjunct-directeur van het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding

www.dagvandemigrant.be